

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

ב.

עין משפט
גר מצוה

א א ב מיי פיי מהל
אישות הלי טו סמג
עשין מה טוש"ע אה"ע
סומן סד פני ג:
ב ג ד מיי טו סמג
אישות הלי טו סמג
קיי ט פני ג:

לעני רש"י

קנדייר"ר [קנדייר"ר].
לציר.

תוספות ר"ד

בתולה נשאת ביום ד'
ואלמנה ביום ה'
שפעמים בשבת ב"ד
יושבין בעירות ביום ב'
וביום ה' ואם היה לו
טענת בתולים היה משכים
לב"ד. פ"י חכמים תקנו
שנשאת בתולה ב"ד כדי
שיבעול בילה' והא לא
ימצא לה בתולים ילך
בבוקר לב"ד טרם שיתקרב
ועתה שיפייס עמה ויחזקו
ב"ד מתי זינתה שמא
תחזיקו זינתה והיא אסורה
לו. שפעמים בשבת וכו'.
פ"י אבתולה היב טעמא
וטעמא דאלמנה מפרשי
לקמן. ותקנות עזרא הוא
שישבו ב"ד בעירות
בב' ובה'. כדאמרין בפ'
מורבה מ"י תקנות שתיקן
עזרא. ואע"פ שכל עיר
ועיר הייתה סנהדרין קבוע.
בכל ימות השבעות היו
עוסקים בתורה וכו'.
ובה' עוסקים בדינים.
ולקמן פירך ותנשא באחד
בשבת: אמר ר"י מפני
מה אמרו בתולה נשאת
ב"ד שאם היה לו טענת
בתולים היה משכים לב"ד.
ותנשא בא' בשבת ואם
היה לו טענת בתולים
היה משכים לב"ד שקרו
חכמים על תקנות בנות
ישראל שיהא טורח ג'
ימים בסעודה א' בשבת
שני ושלישי וברביעי
כונסה. ועכשיו ששנינו
שקרו. אותה ששנינו לקמן
בפ' אע"פ נותנים לבתולה
י"ב תודש משתבעה הבעל
לפרנס א"ע. כשם שנותנים
לאשה כן נותנים לאיש
לפרנס א"ע ולאמנה ל'
יום הגיע זמן ולא נשאו
אוכלות משלו. פ"י ובגון
שהבעל מעכב הגיע זמן
בא' בשבת מתוך שאינו
יכול לכונסה אינו מעלה
לה ממונות לפיכך חלה
הוא או שהחלתה היא או
שפירסה נדה אינו מעלה
לה ממונות. א"ר שמואל
בר רב יצחק ל"ש אלא
מתקנות עזרא ואילך שאין
ב"ד יושבין אלא בב' ובה'.
אבל אי איבא ב"ד קבועים
בכל יום כקדום תקנות
עזרא אשה נשאת בכל יום
והוא בעיני שקרו דטריח
לה. והכי אסיק רב אחא
דכל אונסא לא אכלה בין
חלתה היא ובין חלה הוא.
והכי היילכתא:

בתולה

נשאת ליום הרביעי ואלמנה ליום החמישי
שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעירות
ביום השני וביום החמישי שאם היה לו טענת
בתולים היה משכים לבית דין: **גמ'** אמר
רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מפני
מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי
ששנינו ^אהגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו
ואוכלות בתרומה יכול הגיע זמן באחד בשבת
יהא מעלה לה ממונות לכך שנינו בתולה
נשאת ליום הרביעי אמר רב יוסף ^במריה
דאברהם תלי תניא בדלא תניא הו תניא והו
לא תניא הא תניא והא תניא אלא תלי תניא
דמפרש טעמא בדתניא דלא מפרש טעמא
אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה
אמר שמואל מפני מה אמרו בתולה נשאת
ליום הרביעי שאם היה לו טענת בתולים היה
משכים לב"ד ותנישא באחד בשבת שאם
היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין
^גבשקרו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא
טורח בסעודה שלשה ימים אחד בשבת ושני
בשבת ושלישי בשבת וברביעי כונסה ועכשיו
ששנינו שקרו אותה ששנינו הגיע זמן ולא
נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה
יהגיע זמן באחד בשבת מתוך שאינו יכול
לכנסו אינו מעלה לה ממונות לפיכך חלה
הוא או שחלתה היא או שפירסה נדה
אינו מעלה לה ממונות ואיבא דבעי לה
מיבעיא חלה הוא מהו התם טעמא מאי
משום דאנים והכא נמי הא אנים או דלמא
התם אנים בתקנתא דתיקינו ליה רבנן הכא לא
ואם תמצו לומר חלה הוא מעלה לה ממונות
חלתה היא מהו מצי אמר לה אנא הא קאימנא
או דלמא מציא אמרה ליה נסתחפה שדהו
ואם תמצו לומר אמרה ליה נסתחפה שדהו
פירסה נדה מהו בשעת ווסתה לא תיבעי לך
דלא

בתולה נשאת ליום הרביעי. תקנת חכמים היא ששנשא צרביעי
בשבת כדמפרש טעמא: **שפעמים בשבת.** אבתולה
קאי: **שני וחמישי.** אחת מעשר תקנות שמתן עזרא. בבבא קמא
בפרק מרובה (דף פב.) מפרש לכולהו. ולכן תקנו ששנשא צרביעי
שאם היה לו טענת בתולים ישכים
לצ"ד בעוד כעסו עליו ^א ואם יש שהות
בינתיים יש לחוש שאם יתפייס
ותתקרב דעתו ויקיימנה ושמה היא
זינתה תחמיו ונאסרה עליו כדליפנין
(סוטה דף כח.) מונסמרה והיא נעממהו
ומתוך שיבא לבית דין יתברר הדבר
כשילא הקול שמה יצאו עדים. ובגמרא
פרין ומישא באחד בשבת: **גמ'**
לפי ששנינו כו'. לקמן מקשי עלה:
הגיע זמן ולא נישאו. לקמן בפרק
אע"פ מו. [תן נותנין לבתולה שנים עשר
חדש משתבעה הבעל והזכיר על
הנישואין לפרנס עממה בתכשיטין.
לפרנס קנדייר"ר זלע"ו. ולאמנה
שלשים יום: **הגיע זמן.** זה ולא נישאו
לחופה. לקמן מפרש שעכב הבעל:
אוכלות משלו. שהבעל חייב בזמון
אשתו מתקנת צ"ד כדלקמן בפרק
נערה (דף מו:): **ואוכלות בתרומה.**
אם כן הוא והיא צמ' ישראל שהיה
מאכלים את אשתו תרומה כדיליף
(לקמן דף טו:): מוכהן כי יקנה נפש:
לך שנינו בטולה נשאת כו'. להודיע
שתקנת חכמים מעכבתו מלכנסו
ואין עכבה זו שלו: **מריה דאברהם**
כו'. תמה על דברי רבו ואמר מריה
דאברהם מה זה היה לשמואל לומר
כן. ועוד שחלה רב יוסף ושכח תלמודו
ותוהה על דבריו הראשונים: **סלי**
תניא דלא תניא. תולה טעם משנה
שניה במשנה שאינה שניה: ומקשינן
לרב יוסף **הי תניא והי לא תניא הא**
תניא והא תניא. זו שניה וזו שניה:
אלא תני תניא דמפרש טעמא
דתניא דלא מפרש טעמא. משנתנו
טעמא מפורש בתורה כתי שישכים
לבית דין והגיע זמן אין שום טעם
מפורש בה לומר מפני מה אם הגיע
זמן באחד בשבת אינו מעלה לה
ממונות: **וסינשא באחד בשבת.**
כוה רב יוסף קאמר לה: **ועכשיו**
ששנינו שקרו. ובשביל תקנה זו הוא
מעוכב מלכנסו באחד בשבת מעתה
אזתה ששנינו כו': **לפיכך.** רב יוסף
מסיים לה משמיה דנפשיה ומסבירה
ואמר לפיכך הואיל ולמדנו שהמעוכב
מחמת אונס אינו חייב לזונה חלה
הוא כו': **הא קאימנא.** הגני מוזמן:
נסתחפה שדהו. לשון מטר סוחר
(משלי כח) כשטפה שדך. כלומר מוזן גרס כי מהיום אני מועלת עליך לזון:

מוסף רש"י

הגיע זמן. שנים עשר
חדש לבתולה משתבעה
הבעל להיכן עממה לנשואין.
ולאמנה שלשים יום (לקמן
מו:). ולא נישאו. בגון
שעכב החתן. או אונס שלו
(שם) שהבעלים מעכבין.
ואידי דמנא רישא בדידיה
תני נמי סיפא בדידיה
מורי סוטה ג' וכו'.
בתרומה. אם צמ' ישראל
מאורסת לכהן הוא (לקמן
מו:). אם כן הוא והיא
ישראלית, ששעה שקדישה
אוכלת בתרומה מן התורה,
כדמפרש בגמרא, ויבין
גזרו עד השמא (לקמן
טו:). מריה דאברהם.
לשון תמיה הוא (שבת כב.)
כש"ע (רשב"ם ב"ב קד:).

ניסת צרביעי גס צשאר נשים תקנו משום שמתוך כך ילא הקול ויתברר
הדבר על ידי עדים והשתא מיימי אציי שפיר ממתניתין דבאשת כהן
פשיט
ובפחותה מצת שלש נאמן לאוסרה עליו. ומימה דהכא משמע דמשום
אילכ מ"ד דתקנו זמן בגטין משום פירי אצל משום שמה יחפה על צמ
זנות דלתי לדי מיתה דהיינו בהתראה ובעדים לא שכיח אי נמי הכא
מפני מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי ששנינו בו'. אין שואל
הכי פירושו מפני מה אמרו כלומר מאי נפקא מינה שתיקנו ששנשא צרביעי
יוסף קא מתמה מריה דאברהם דהא נפקותא מפרשה צהדיא שאם היה לו
אחרינא: **אלא אי אתמר הכי אתמר א"ר יהודה אמר שמואל.** ולא גרסינן רב
מפני מה אמרו בו'. בינתותא גרסינן לה ולא צא להקשות אלא ותנשא
דנשאת צרביעי כתי שצבעל צממישי משום צרכה שנאמרה צו לדגים
ליה משום צרכה לאומר ר"י דטעם דצרכה אינה אלא ענה טובה ולא
דאמר טעמא משום צרכה אצל משום איקרורי דעתא לא חיישינן ומאי
מליא